

BÖYÜK ALİM, KAMIL İNSAN, QAYĞIKEŞ MÜƏLLİM

Ələddin ƏLİYEV

*Azərbaycan Dövlət Dillər Universitetinin
humanitar məsələlər üzrə prorektoru*

Sərlövhəyə çıxarılmış bu komponentlərin hər biri haqqında Abuzər müəllimlə bağlı böyük bir kitab yazmaq olar. Bu gözəl insanın titullarına baxmaq kifayətdir ki, onun alimliyi, Azərbaycan elminin inkişafındakı xidmətləri, ziyalılığı haqqında məlumatın olsun: Azərbaycan kitabxana işinin tarixi sahəsində ilk elmlər doktoru, professor, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar elm xadimi, Əməkdar Mədəniyyət İşçisi, Beynəlxalq İnformasiyalaşdırma Akademiyasının akademiki, Azərbaycanda kitabxanaşünaslıq elminin banisi, Azərbaycan Kitabxanaçılar Cəmiyyətinin prezidenti, “Şöhrət” ordenli, 2009-cu ildə “İlin nüfuzlu ziyalı”, çoxlu sayda ictimai vəzifələrin sədri, üzvü, elmi jurnalların redaksiya heyətinin üzvü və s. və i.a. Zənnimcə, bu titullarda bircə ad çatışmır: çoxdan layiq olduğu Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü, onun dostlarının, tələbələrinin, bütün abuzərsevərlərin bu arzusu da inşallah yerinə yetər.

Abuzər müəllim yaşının elə bir həddinə çatmışdır ki, aqillər bu dövrü müdriklik, kamillik çağı adlandırırlar. Təbii ki, bu yaşa çatmış hər kəsə müdrik, kamil insan demək olmaz. Bunun üçün yaşadığın cəmiyyətin ictimai, siyasi, iqtisadi və başqa sahələrində elə xidmətlər göstərməlisən, xalqın, vətənin inkişafı naminə canını, ürəyini o dərəcədə qoymalısan, “ağsaqqallıq” anlayışının elə mərtəbəsinə qalxmalısan ki, sənə müdrik, kamil insan deyilsin. Abuzər Xələfovun tərcümeyi-halı ilə sadəcə tanış olmaq kifayətdir ki, onun bu keyfiyyətlərə malik olduğunu görəsən və ona xoşbəxt insan deyəsən. Çünki xoşbəxtliyin çoxlu sayda tərkib hissələrindən biri də müdriklik, kamillikdir.

Mənim Abuzər müəllimlə ilk tanışlığım 1965-ci ilin sentyabr ayına təsadüf edir. Həmin il Azərbaycan Dövlət Universitetinin kitabxanaçılıq fakültəsinə qəbul olunmuşdum və başqa tələbə yoldaşlarım kimi, mən də tələbəlik illərinin ilk sevincli günlərini yaşayırdım. Dərslərə başlayandan bir neçə gün sonra dərs keçdiyimiz otağa bir nəfər eynəkli, təxminən 35-40 yaşlarında müəllim gəldi və “Mən sizin dekanınız Abuzər Xələfovam, “Kitabxana işinin tarixi” fənnindən dərsi mən aparacağam” - deyər özünü təqdim etdi. Elə ilk günlərdən dərs demək manerası, oratorluğu, şirin, eyni zamanda zabıtəli səsi ilə hələ tələbəlik intizamının nə olduğunu bilməyən biz tələbələrə çox asanlıqla əl əldi, hamının diqqətini özünə cəlb etdi. Mühazirəni elə aparırdı, sanki dünyanın ən maraqlı hekayətini danışdı, bütün auditoriya səsini içinə salıb,

ovsunlanmış kimi diqqətlə ona qulaq asırdı. Maraqlıdır ki, o dövrdən 40 ildən çox keçməsinə baxmayaraq o səs, mühazirə aparmaq məharəti bu gün də qulağımda səslənməkdə, məni məftun etməkdədir, müxtəlif iclaslarda, müşavirələrdə, televiziya çıxışını dinlədikdə yenə də özümü tələbə hiss edirəm, o illərin nastoljisi ilə yaşayıram. Uzun illər ərzində ali məktəbdə işləməyimə baxmayaraq “müəllim” sözünün bütün komponentlərini özündə bu dərəcədə ehtiva etmiş çox az adama rast gəlmişəm. Dəfələrlə haqqında yazmaq istəmişəm, lakin cəsarət etməmişəm, onun məziyyətlərini layiq olduğu səviyyədə oxucuya çatdırma bilməyəcəyimdən qorxmışam.

Alim kimi tribunalardan cəsarətli, məntiqli, real faktlara söykənən elmi məruzələri, uzun illər ərzində aparılmış gərgin axtarışların nəticəsi olaraq çap olunmuş monoqrafiyaları, dərslər və dərslər vəsaitləri, çoxlu sayda elmi məqalələri, respublikada kitabxana işinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə irəli sürdüyü səmərəli təkliflər elmi ictimaiyyət arasında ona böyük nüfuz qazandırmışdır. Böyük enerjisi və yüksək təşkilatçılıq qabiliyyəti sayəsində ilkin mərhələdə bir şöbə kimi yaranmış kitabxanaçılıq şöbəsini müstəqil fakültəyə çevirərək fəaliyyətinin ilbəl genişlənməsinə və bugünkü yüksək səviyyəyə gəlib çıxmasına nail olmuşdur. Bu gün çoxsaylı kitabxanalarda işləyən minlərlə ali təhsilli kitabxanaçı kadrlar ilk növbədə bu böyük şəxsiyyətə borcludurlar.

Abuzər müəllimin çox geniş fəaliyyət sahəsinin hansı istiqamətini götürsən, o, burada liderdir, nümunədir, örnəkdir. Təhsil aldığı dörd il ərzində dekan kimi həmişə tələbənin yanında, onun qayğısını çəkən, dayağı, müdafiəçisi, xüsusən rayondan gəlib ata-ana qayğısından uzaq olan tələbələrə valideyn əvəzi görmüşəm. Oxumayan və ya kiməsə arxalanaraq dərslər gəlməyən, gələndə də yaxşı hazırlaşmayan tələbələrə qarşı tələbkar olduğu kimi, tələbələrə haqsız incidən, qiymətini düzgün verməyən müəllimlərin də “dərslərini” verirdi.

Abuzər müəllimin bütün tələbələrini kimi mən də onunla həmişə fəxr etmişəm və onun bütün fəaliyyətində dövlətçiliyimizə, Vətənimizə, xalqımıza sədaqət, böyük məhəbbət və iç dünyasından gələn səmimi duyğular hiss etmişəm. Ölkədə kaos, özbaşınalıq baş alıb gedən vaxtlarda Abuzər müəllim həqiqət yolundan bir an da sapmadı, böyük Heydər Əliyevin ən sədaqətli ardıcılılarından oldu, müstəqilliyimiz, azadlığımız uğrunda yorulmadan mübarizə apardı və bu gün də eyni fəallıqla, qətiyyətlə həmin yolu davam etdirir.

Hər hansı bir sahədə, xüsusən elm aləmində özünəməxsus dəst-xətt qoymaq, ardıcılıları olan məktəb yaratmaq çox az adama qismət olan xoşbəxtlikdir. Bunun üçün çox şərtlər lazımdır və bu şərtlərin başlıcası fitri istedad sahibi olmaqdır. Allah vergisi adlanan bu istedad olmasa, heç vaxt elə yüksək zirvəyə qalxmaq olmaz. Abuzər müəllimin xoşbəxt cəhətlərindən biri də məhz o “az adamlar” sırasında olmaq, yüksək elmi potensialı, geniş erudisiyası ilə tək-cə kitabxanaşünaslıq sahəsində deyil, bütövlükdə ictimai elmlər sahəsində yeni cığır açması, öz möhürünü vura bilməsidir.

Adətən həqiqi ziyalılar, dərin elm sahibləri həm də çox sadə, təvazökar, saf, büllur kimi təmiz olurlar. Onlar həyatda nə qazanırlarsa, öz zəhməti, səyi və çalışqanlığı ilə qazanırlar. Belə adamlar hər bir cəmiyyətdə sevilirlər və bir çox hallarda onları cəmiyyətin qan damarı hesab edirlər. Çünki cəmiyyətin yaşaması və inkişafı daha çox bu insanların hesabına olur. Yaşadığı məkanda bütöv bir elm sahəsinin yaranması, inkişafı və qazandığı nailiyyətlərin başında duran Abuzər Xələfovun adı da bu insanlar sırasında böyük hərflərlə yazıla bilər. Yorulmaq bilmədən çəkdiyi zəhmət hesabına elmin yüksək zirvəsinə qalxmış bu cəfakəş insan sevib-seçdiyi və bütün şüurlu həyatını sərf etdiyi kitabxanaşünaslıq elminin, Azərbaycan mədəniyyətinin mühüm tərkib hissəsi olan kitabxana işinin bugünkü nailiyyətlərinin flaqmanı olmuşdur. Məhz bu xidmətlərinə görə qəlbən bağlı olduğu elinin, obasının, əhatəsində olduğu insanların dərin hörmətini qazanmış, ümid, istinadgah yerinə çevrilmişdir.

Mən Abuzər müəllimin çoxlu sayda müsbət keyfiyyətləri içərisində məsuliyyət hissini xüsusi vurğulamaq istəyirəm. Daşdığı vəzifələrin, həyata keçirməli olduğu tədbirlərin nə qədər ağır və çətin, kiçik, ya böyüklüyündən asılı olmayaraq hər birinə daxilindən gələn, onun üçün iş normasına çevrilmiş məsuliyyətlə yanaşır, başqalarının əhəmiyyətsiz hesab edərək fikir vermədikləri ən xırda təfərrüatlara da diqqətlə yanaşır. Dəfələrlə öz iş yoldaşları ilə, mütəxəssislərlə, lazım gələndə tələbələrə də məsləhətləşir, səbirlə onların təkliflərini dinləyir, ağılabatanlarını qəbul edir və sonda ən düzgün qərarı verir.

Abuzər müəllim mənim kimi minlərlə tələbəsi üçün kimdir? Zənnimcə, ilk növbədə hər bir insanın yaddaşında möhkəm həkk olunmuş və adını həmişə böyük hörmətlə çəkdiyi sevimli müəllim! Bununla bərabər, dost, məsləhət-güman yeri, ünsiyyətinə həmişə ehtiyac duyduğunuz səmimi insan!

Müəllim-tələbə münasibətləri şəxsiyyətlərarası elə münasibətdir ki, bu münasibətlər yaranandan uzun illər sonra da, tələbənin inkişaf edərək cəmiyyətdə çox yüksək mövqe tutmasından asılı olmayaraq adətən ilkin mərhələdəki səviyyədə qalır, tələbə bir çox hallarda həmkarına çevrilmiş müəlliminə yenə böyük hörmətlə yanaşır, onun fikirlərini, təşəbbüslərini əsasən bəyənilir, qəbul edir. Xüsusən müəllim sosial fəaldırsa, əxlaqı cəhətdən safdırsa, mənəviyyətcə yetkindirsə, təşəbbüskardırsa, cəmiyyətdə qəbul olunmuş normalara müvafiq dolanırsa o heç vaxt unudulmur. Bu cəhətdən Abuzər müəllim biz tələbələrə üçün həmişə nümunə olmuşdur və olmaqda da davam edir.

Sevimli müəllimim, ad günün, 80 yaşın mübarək! Böyük Allahın Sizə verdiyi ömür qismətini sağlam, gümrah və sevdiniz işin başında keçirməyinizi, dövlətçiliyimizin möhkəmlənməsi, xalqımızın, vətənimizin səadəti naminə gördüyünüz işlərdə uğurlar, həmişə ailənizin, övladlarınızın başı üzərində olmağınızı arzu edirəm.